

Anne Hytta er hardingfelespiller, og hver fjerde uke skriver hun om klassiske utgivelser.

LOKKENDE FOLKETONER

DENNE UKA:

Knut Hamre:

«Fargespel»
Grappa/Musikkoperatørene
(1994)

En anelse ljøsblått

Det er noe hemmelighetsfullt over Knut Hamres spel slik det folder seg ut på «Fargespel». Musikken byr seg ikke fram, men stopper du og lytter, så kommer den deg i møte.

HARDINGFELE

Som purung spelemann satt Knut Hamre av og til med ryggen til publikum i ren sjenanse. Publikum syntes det var lite problematisk når spelet hans var slik det var. I oppveksten var hardingen Hamre ganske aleine om å interessere seg slåttespel på hardingfele, noe som kanskje kan synes rart når en er oppvokst i området som har gitt navnet til instrumentet. Men hardinger er vel som folk flest, og på 60-tallet var det jukeboxen og musikk fra over sjøen som gjaldt. Knut Hamre sto på sitt, og tok feletimer hos nestoren Anders Kjerland.

Men om han tilbrakte timer med Kjerland og andre eldre spelemenn, har Knut Hamre aldri sett det som sin oppgave å være et ekko av forrige generasjoners spelemenn. «Å kopiera den du har lært slåtten av, enten forma er bra eller dårleg, passar ikkje meg. Eg leitar alltid etter stemningar og fargar, for så å kunna setje mitt personlege preg på slåtten. Tradisjon for meg betyr kvalitet og utvikling, basert på det gamle», sier Hamre i teksthftet til «Fargespel», som ble spilt inn i Utne kirke og utgitt på Grappa musikkforlag i 1994.

Hamre har også gitt ut flere plater solo og sammen med andre musikere, og «Fargespel» har rukket å bli en klassiker blant hardingfeleutgivelser. I årene mellom 1974 og 2000 vant han landskappleiken sju ganger, og det lukter kappleik av den storslagne «Hildalen» på plata. Andre slårter er mer smålatne og sky, og viser en annen side av Hamres særegne tone.

Fønvind i huet

For Knut Hamre har virkelig skapt en helt egen tone. Når en lytter, kjennes det som at musikken er helt interessert i å løpe mot lytteren, i motsetning til musikk som nærmest overfaller deg. Musikken på

MESTER: Knut Hamre har sin egen tone, noe som høres på «Fargespel».

FOTO: KJELL BITUSTØYL/SNL.NO

FAKTA

Knut Hamre:

- Hardingfelespelemann fra Granvin, Hardanger (født 1952).
- Lærte å spille av faren, og gikk senere i lære hos Anders Kjerland.
- Har vunnet Landskappleiken flere ganger, og ble Spellemannprisvinner i 1998 (sammen med Hallvard T. Bjørum og Bjarne Herrefoss).
- 1994-utgivelsen «Fargespel» ble Spellemannnominert.

«Fargespel» overfaller definitivt ikke, men er helt til stede i sin egen sfære, en sfære man må velge å gå i møte. Da finner man også noe ganske mektigt i det stoiske, vennlige og lyse uttrykket.

Tonen har et slags lett innovervendt brus, intenst, men

bomullsskyer. Eller som jazzbassisten Bjørnar Andresen ganske så treffende uttrykte: «Knut Hamre – han har fønvind i huet, han!»

Ornamentene

Strøket med buen er unikt for hver og en felespiller, men ornamentikken, utsmykningen av melodilinjene, er også et helt eget identitetsmerke. Personlig liker jeg at ornamentikken, trillene og forslagene, er «bakt inn» i linjene, og synger ut som forsterkede elementer gjennom linjene. Hos Knut Hamre er trillene ofte et element i seg selv, det høres i alle fall ut som om musikken av og til sier «stopp her og lytt på akkurat denne tonen» når han triller.

Og jeg stopper og undrer, og i Hamres spel så liker jeg det, selv om det høres ut som en slags oppbrytning av linja. Det blir som å trykke på en imaginær pauseknapp og lytte på en krusende tone før melodien svinger videre.

bestemte felestiller, og disse felestillene har ulike navn, som ofte veksler fra distrikt til distrikt, for ikke å si spelemann til spelemann. Noen felestiller har fargenavn, som ljøsblått, grønt og halvgrånt, og mange kjenner igjen assosiasjonene mellom farger og harmonier.

På «Fargespel» hører vi slårter på blant annet ljøsblått og grålysing i tillegg til såkalt vanlig stille. Det gir en fin variasjon i lydbildet og forsterker egenarten til hver enkelt slått på plata.

Å vera ingenting

Knut Hamre har lært opp generasjoner med spelemenn i hele Hardanger, deriblant Frank Rolland, Åse Teigland, Benedicte Maurseth og Alexander Røystrand. At de har så ulik spelestil som de har, sier noe om åpenheten i måten Hamre har undervist på. Og like fullt er det noe med tonen, løftet, som en kjenner igjen. I voksen alder har alle samarbeida med Hamre om prosjekter og cd-innsplillinger.

I fjor gav Benedicte Maurseth ut boka «Å vera ingenting» om Knut Hamre som spelemann, læremester og kunstner. «Me må hugsa på at me er i teneste for musikken og ikkje musikken i teneste for oss», sier Hamre til Maurseth i boka, og det oppsummerer kanskje både tittelen på boka og mysteriet med den utad blyge, men innad kraftige tonen i spelet til Hamre.

Anne Hytta

musikk@klassekampen.no

Victoria

NASJONAL JAZZSCENE

Karl Johans gate 35

SESONGÅPNING! Ola Kvernberg Mechanical Fair

Torsdag 27. august
kl. 20.00 - kr 240/190
Jazzkammerorkester

Cæcilie Norby og Lars Danielsson

Fredag 28. august
kl. 21.00 - 260/210
Skandinavisk toppduo

Jassbox

Lørdag 29. august
kl. 21.00 - Gratis!
Varme, jazzete føtter

Torg

Onsdag 02. september
kl. 20.00 - kr 180/130
Gnistrende debutslipp

Morten Qvenild + Erland Dahlen + Geir Sundstøl

Torsdag 03. september
kl. 20.00 - kr 180/130
Trippelt soloplateslipp!

Eспен Eriksen Trio

Fredag 04. september
kl. 21.00 - kr 200/150
Tredje plate feires

- 21.08 - Captain Gone
- 22.08 Oslo Bluesklub 20-årsjubileum!
- 23.08 Classic Album Sundays: Miles Davis – Bitches Brew
- 05.09 Terje Rypdal Trio
- 09.09 Uhor! / ROHEY + Phillip Schjetlein
- 10.09 Eldbjørg Raknes & Oscar Grønberg
- 11.09 Albatross // Oslo Kulturatt!
- 12.09 Jens Fossum Bass Detector

www.nasjonaljazzscene.no

77 Hamre har et eget skyv med buen som gir et løft, det er noe ved tonen som gir assosiasjoner til det luftige, som om buen løfter strofene i slåttene over hvite bomullsskyer.

ikke pågående. Hamre har et eget skyv med buen som gir et løft, det er noe ved tonen som gir assosiasjoner til det luftige, som om buen løfter strofene i slåttene over hvite

Hardingfelerepertoaret består av musikk på ulike felestiller, som betyr at man stemmer fela på ulike måter, ettersom hva slags harmonier en vil ha fram. Slåttene går på